

Чалий кінь

Про книгу

За дивних обставин убито католицького священника. Найвагомішу зачіпку знаходять в черевіку пастора. Це папірець із кількома прізвищами, без жодних коментарів чи пояснень. Та невдовзі поліція встановлює, що багато імен з цього переліку вже згадані в некрологах. Раптово з'являється свідок, який бачив убивцю священника. Але підозрюваний виявляється калікою. Тим часом серед людей ширяться чутки про трьох спадкових відьом з котеджу «Чалий кінь», що здатні насилати смерть. Та як це стосується вбивства священника? Кримінальному інспекторові Лежену й історикові Марку Істербруку належить з'ясувати, що або хто стоїть за всіма цими химерними подіями.

Грама Крісті

Аґата Крісті

Чалий кінь

Р^{оман}

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2020

AGATHA CHRISTIE and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

The Pale Horse © 1961 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Translation entitled «Чалий кінь» © 2020 Agatha Christie Limited. All rights reserved

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2020

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2020

ISBN 978-617-12-7989-6 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Крісті А.

К82 Чалий кінь : роман / Агата Крісті ; пер. з англ. Є. Канчури. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 288 с.

ISBN 978-617-12-7686-4

ISBN 978-0-00-819638-7 (англ.)

За дивних обставин убито католицького священника. Найвагомішу зачіпку знаходять у черевіку пастора. Це папірець із кількома прізвищами, без жодних коментарів чи пояснень. Невдовзі поліція встановлює, що багато імен з цього переліку вже згадані в некрологах. Раптово з'являється свідок, який бачив убивцю священника. Але підозрюваний виявляється калікою. Тим часом серед людей ширяться чутки про трьох спадкових відьом з котеджу «Чалий кінь», що здатні насилати смерть. Та як це стосується вбивства священника? Кримінальному інспекторові Лежену й історикові Марку Істербруку належить з'ясувати, що або хто стоїть за всіма цими химерними подіями.

УДК 821.111

Перекладено за виданням: Christie A. The Pale Horse : A Novel / Agatha Christie. — London : HarperCollins, 2017. — 272 p.

www.agathachristie.com

Переклад з англійської Євгенії Канчури

Дизайнер обкладинки *Петро Вихорь*

Джонови й Гелен Майлдмей-Вайт із вдячністю.

Ви дали мені можливість побачити, як перемогла справедливість

Передмова Марка Істербрука

Мені здається, що є два способи поглянути на цю химерну справу з «Чалим конем». Звісно, один Король у творі Льюїса Керрола наказував говорити просто й доступно, але в цій справі важкувато досягти простоти. Нелегко виконати наказ: «Почни з початку і веди до кінця, а тоді закінчуй»[1], бо незрозуміло, що саме буде початком.

Для історика це завжди проблема. Де саме витік одного струмочка, що є частиною великого потоку історії?

Нам, мабуть, варто розпочати з того, як отець Горман вийшов зі свого дому й попрямував до жінки, яка була при смерті. Або можна й раніше: з одного вечора в Челсі.

Якщо вже так сталося, що мені доводиться писати більшу частину цієї розповіді, з того й почну.

Розділ перший

Розповідає Марк Істербрук

Кава машина в мене за спиною сичала, мов розлючена гадюка. В цьому звукові чулося щось загрозливе, навіть пекельне. Але якщо подумати, то більшість звуків, що ми їх чуємо в наш час навколо, натякають на якусь потаємну загрозу. Страхітливе ревіння реактивних літаків у небі, повільний гуркіт, що долинає до нас із тунелю, коли наближається потяг метро, багатотонні вантажівки, від яких здригаються самісінькі підвалини вашого дому... Навіть у звичайних домашніх шумах сьогодні, хоча вони супроводжують дуже корисні дії, лунає тривожна нота. Посудомийки, холодильники, скороварки, скавучання пілососа — всі вони ніби кажуть: «Будь обережний. Я — джин, який тобі вірно служить, але коли ти бодай на хвильку втрапиш наді мною контроль...»

Небезпечний світ — ось що воно таке, небезпечний світ.

Переді мною з'явилася чашка з пишною ароматною пінкою. Я перемішав її ложечкою.

— Ще чогось бажаєте? У нас є дуже смачний сендвіч із бананом та беконом.

Чудернацьке сполучення, як на мене. Банани — то спогад дитинства або іноді — банани *flambé*, засмажені з ромом і карамеллю. Бекон, на мою думку, має бути з яєчною. Проте коли ти вже в Челсі, то їж те, що їдять у Челсі. Я погодився на дуже смачний бекон-банановий сендвіч.

Хоча я й жив у Челсі — себто винаймав тут умебльовану квартиру протягом трьох останніх місяців — у всьому іншому був геть чужим у цій місцині. Я працював над книгою про архітектуру Великих Моголів, а для цього міг жити хоч у Гемптстеді, чи Блумсбері, чи Стретгемі або Челсі — для мене то було однаковісінько. Все довколишнє, якщо воно не стосувалося моєї праці, легко вилітало з пам'яті, а район, де я

мешкав, мене просто не помічав. Я існував у цьому світі сам на сам із собою.

Але цього вечора мене наздогнало те кляте раптове відчуття відрази до своєї творчості, яке знайоме кожному, хто колись брався за перо.

Архітектура Великих Моголів, Імператори Великих Моголів, спосіб життя Великих Моголів — усі ці приголомшливі проблеми, з ними пов'язані, зненацька втратили для мене будь-яку цінність. Кому вони були потрібні? Чого я взагалі вирішив писати про них?

Я гортав сторінку за сторінкою, перечитуючи вже написане. Все це здавалося мені однаковим непотребом — стиль бідний, тема нецікава. Хто там сказав, що «історія — це порожні балачки» — Генрі Форд? Він таки мав рацію.

Я з огидою відштовхнув рукопис, підвівся і глянув на годинник. Близько одинадцятої вечора. Спробував пригадати, чи вечеряв... Щось усередині мене підказувало, що ні. Ланч пам'ятаю — в Атенеумі. Але давно це було.

Пішов глянути в холодильник. Там досихав жалюгідний шматочок вареного язика. Я похмуро подивився на нього. Отак і трапилось, що я вийшов на Кінгз-роуд і, врешті-решт, завернув до кафе-бару, на вікні якого світилися червоні неонові літери «Луїджі». Тож нині споглядав банано-беконовий сендвіч і обмірковував зловісні підтексти шумів сьогодення, а також атмосферу, яку вони створюють.

Усі вони нагадували мені спогади дитинства про різдвяну виставу. Дейві Джонс[2] з'являється зі свого рундука, оповитий хмарами диму! Замкнені двері й вікна перетворюються на пастку, звідти виринають сили зла, вони кидають виклик добрій Феї Бузку[3] (чи як там її звали). Лиходії борються з Феєю, а вона, своєю чергою, несамовито розмахує чарівною паличкою й декламує нудним невиразним голосом обнадійливі банальності про те, що добро, зрештою, перемагає зло. Все це разом готує глядачів до неминучої «фінальної пісні», яка нічого спільного не має ні з казкою, ні з цією виставою.

Раптово мені спало на думку, що зло, мабуть, завше видовищніше, ніж добро. Воно *мусть* влаштовувати шоу! Має лякати й кидати виклик! Нестабільність атакує стабільність. Але наприкінці завжди перемагає стабільність. Вона здатна пережити тривіальність Бузкової Феї. Невиразний голос, римовані рядки, навіть невідомо до чого

прив'язаний спів про те, що «В'ється мій шлях до підніжжя гори, там місто, улюблене з давньої пори». Зброя ця здається жалюгідною, але саме вона, зрештою, обов'язково перемагає. Вистава щоразу закінчувалася однаково. Широкими сходами спускалися всі актори, відповідно до ієрархії персонажів, але Бузкова Фея, що уособлювала християнську чесноту скромності, не прагнула бути першою (або, як у цьому випадку, останньою), проте з'являлася десь у середині процесії, попід руку зі своїм колишнім суперником, який тепер уже не гарчав, не був схожий на Короля Демонів, що дихає полум'ям і сіркою. Тепер він поводився, як звичайний собі чоловічок у червоних лосинах.

Кавовий автомат знову засичав мені у вуха. Я помахав рукою, щоб принесли ще філіжанку й озирнувся. Сестра завжди дорікає, що я не спостережливий, не бачу, що навколо відбувається. «Ти живеш у своєму світі», — звинувачує вона мене. Ось зараз я таки звернув увагу на те, що поблизу коїлося, і похвалив себе за це. І дня не проходить, щоб вам у газетах не трапилося чогось про кафе-бари в Челсі та про їхніх клієнтів. Тож маю нагоду скласти власну думку про сучасне життя.

Тут було досить темно, нічого до пуття не розгледити. Відвідувачі — здебільшого молодь. Вони, мабуть, належали до так званого розбитого покоління, що ламає стереотипи. Дівчата мали звичайний для нинішнього часу вигляд — брудний. До того ж здавалося, що одягнені вони надто тепло. Я звернув на це увагу, коли кілька тижнів тому вечеряв з кількома приятелями. Поруч зі мною сиділа дівчина років двадцяти. В ресторані було доволі жарко, але вона нап'яла жовтий вовняний пуловер, чорну спідницю та чорні вовняні панчохи. Піт стікав їй обличчям і капав у тарілку. Від неї тхнуло пропітнілою вовною та ще сильніше немитим волоссям. Друзі ж мої стверджували, що вона дуже приваблива. Вибачте, не для мене! Моїм єдиним, проте нестримним бажанням було закинути її до гарячої ванни, дати шмат мила й змусити вимилити його до останку! Отакий я далекий від тенденцій сьогодення. Може, тому, що довгенько жив за кордоном. З приємністю згадую жінок Індії, їхнє дивне переплетене чорне волосся, їхні сарі чистих яскравих кольорів, які струменіли вишуканими хвилями навколо тіла, що ритмічно погойдувалося суголосно ході...

Раптом шум зріс, мої приємні спогади перервалися. Дві дівчини за сусіднім столиком зчинили сварку. Їхні супутники намагалися

залагодити ситуацію, але марно.

Дівчата вже зірвалися на крик, вони верещали одна на одну. Одна дала другій ляпаса, та стягнула її зі стільця. Панянки чубралися, мов торговки рибою, істерично викрикуючи образливі слова. Одна мала розкуйовджене руде волосся, інша — довге біляве.

Про що саме вони сперечалися, я не зрозумів, чути було лише лайку. Свист і підбадьорливі викрики лунали від столиків.

— Оце так дівки! Дай їй, Лу!

Власник за барною стійкою — худорлявий хлопець із бакенбардами (він скидався на італійця, тому я й вирішив, що це сам Луїджі) — нарешті втрутився, вигукнувши із інтонацією справжнього лондонського кокні.

— Агов, баста! Розійдіться, розійдіться. На всю вулицю шуму нарobili. Зара' лягаві набіжать. Зав'яжуть. Баста, кажу!

Але білявка вже люто тягала руденьку за волосся і верещала:

— Ах ти ж, лярва, розлучниця!

— Сама лярва.

Луїджі разом із двома зниковілими супутниками зрештою розтягнули дівчат. Пальці білявки стискали пасма рудого волосся. Вона переможно здійняла руку в повітря, потім кинула свою здобич під ноги.

Вхідні двері відчинилися, і на порозі з'явився зодягнений у синє представник закону. Урочисто пролунали слова, що мали відновити мир:

— Що тут відбувається?

Усі негайно виступили єдиним фронтом проти спільного ворога.

— Та таке, розважаємося трохи, — відповів один з молодиків.

— Ото й усе, — додав Луїджі, — просто друзі собі трохи забавляються.

Пасма рудого волосся він відсунув ногою під стіл. Суперниці фальшиво посміхалися одна до одної, вдаючи мирову.

Полісмен із підозрою подивився на всіх присутніх.

— Та ми вже йдемо, — ніжно промуркотіла білявка. — Ходімо, Дагу.

Виявилося, що кілька інших відвідувачів теж зібралися йти.

Поліціант кинув на них похмурий погляд, ніби кажучи: цього разу він ще попустить, але вся компанія відтепер у нього під контролем.

Представник закону повільно ретирувався.

Супутник руденької розплатився біля стійки.

— Усе гаразд? — запитав Луїджі в дівчини, поки та поправляла хустинку. — Лу тебе добряче відгамселила: коси з корінням повисмикувала.

— А воно й не болить, — безтурботно відповіла дівчина й усміхнулася до баристи: — Вибач за рейвах, Луїджі.

Вечірка закінчилася. Кав'ярня майже спорожніла. Я поплескав по кишені, шукаючи дрібні гроші.

— От крута дівка, еге ж? — схвально кивнув Луїджі, провівши руденьку поглядом. Тоді схопив швабру й замів руді пасма за стійку.

— Це ж, мабуть, дикий біль, — зауважив я.

— Я б кричав, мов різаний, якби мене так, — припустив Луїджі, — але вона таки справді крута, наша Томмі.

— Ви її добре знаєте?

— О, та вона тут мало не щовечора. Такертон її звать. Томасіна Такертон, якщо хочете все знати. Але її всі кличуть Томмі Такер. А ще до біса багата. Старий лишив їй добрячий спадок, і що ж вона робить? Переїздить у Челсі, живе у смердючій комірчині, на півдорозі, як їхати до Вондсвортського мосту, й вештається тут із цією бандою — весь час те саме. Не второпаю: половина з цього натовпу має гроші. Можуть отримати все, що лише заманеться, можуть жити в «Ріці», якщо захочуть. Але, здається, їм таке життя до смаку, відриваються, як можуть. Таки не второпаю.

— Ви б так не вчинили?

— Ха, то я ж маю розум! — відповів Луїджі. — І тільки ж цим і заробляю.

Я підвівся, щоб іти, й запитав, про що, власне, була суперечка.

— О, Томмі підчепила хлопця тієї дівчини. Він не вартий того, щоб за нього битися, повірте мені!

— Інша дівчина гадала, що вартий, — поділився я спостереженням.

— О, Лу така романтична, — тактовно зазначив Луїджі.

Я трохи інакше уявляв собі романтику, але не зізнався.

Десь так за тиждень по тому в колонці некрологів «Таймс» мені впало в око знайоме прізвище.

Такертон. 2 жовтня, лікарня Феллоуфілд, Емберлі, Томасіна Енн, у віці двадцяти років, єдина спадкоємиця Томаса Такертона, есквайра з Керрінгтон-Парку, Емберлі, Суррей. Приватна церемонія прощання. Квіти не бажані.

Навіть квітів не буде для бідолашної Томмі Такер. І вона вже не «відриватиметься» в Челсі. На якусь мить мене охопило раптове співчуття до всіх сучасних Томмі Такер. Зрештою, нагадав я собі, звідки мені знати, що саме мої погляди — правильні? Хто я такий, щоб казати, що їхнє життя змарноване? А може, то моє життя, тихе життя дослідника, зануреного у книги, закритого від усього світу, може, саме воно — змарноване? Опосередковане життя книжкового хробака. Тільки чесно: чи я колись «відривався» у своєму житті? Навіть сама ідея мені незнайома! Правда полягала в тому, що я, звісно, просто не хотів «відриватися». Але може, варто було б? Незнайома й не дуже приваблива думка.

Я спробував звільнитися від образу Томмі Такер і повернутися до листів, що надійшли поштою.

Найголовнішим серед них виявилось послання від кузини, Роди Деспард, яка просила мене про послугу. Я одразу ж схопився за чудову можливість відкласти роботу, бо настрою цього ранку не було.

Вийшовши на Кінгз-роуд, я зупинив таксі й швидко дістався до помешкання моєї приятельки, місіс Аріадни Олівер.

Місіс Олівер — добре відома авторка детективів, а її покоївка Міллі — високопрофесійний дракон, який пильно охороняє свою пані від нападів зовнішнього світу.

Я запитально підняв брови, Міллі рішуче кивнула.

— Вам краще одразу нагору, пане Марку, — промовила вона. — Вона зранку сама не своя. Може, ви зумієте якось її розрадити.

Я піднявся сходами на два марші, легенько постукав у двері й, не чекаючи на запрошення, зайшов у приміщення. Кабінет місіс Олівер являв собою простору кімнату зі шпалерами, прикрашеними екзотичними птахами, що метушилися серед тропічного листя. Письменниця у стані, близькому до сказу, вешталася з кутка в куток і щось бурмотіла собі під ніс. Вона байдуже й коротко глянула на мене і продовжила свої метання. Її очі розфокусовано ковзнули по стінах,

погляд зупинився на вікні, вона визирнула з нього, а потім міцно стулила повіки — ніби відчувши спазм агонії.

— Але чому? — Запитання місіс Олівер було адресоване Всесвіту. — Чому цей ідіот не сказав одразу, що бачив какаду? З якого дива? Він не міг не побачити його! Але, якщо він раптом прохопиться, це завалить весь сюжет. Має бути якийсь спосіб... має ж бути...

Жінка застогнала, запустила пальці в коротке сиве волосся, несамовито вчепилася в його пасма. Раптом її погляд зосередився на мені, вона промовила:

— Привіт, Марку, я тут здурію скоро, — і знову почала скаржитися: — А потім ще й Моніка. Що більше я намагаюся зробити її милою, то дужче вона дратує... Таке дурнувате дівча... ще й пихате. Моніка! ... Моніка? Може, ім'я не те, що треба? Ненсі? Краще буде? Джоан? Усі завжди — Джоан. Енн — те саме. Сьюзан? Була в мене вже Сьюзан. Люсія? Люсія? Люсія? Здається, я бачу ту Люсію. Руденька. Светрик під горло... Чорні колготки? Або хоча б чорні панчохи.

Миттєвий проблиск гарного настрою одразу ж затьмарився проблемою какаду, і місіс Олівер знову застогнала. Не дивлячись, жінка автоматично перебирала на столі якісь предмети й переставляла їх з місця на місце. Вона дбайливо поклала футляр від окулярів до лакованої скриньки, де вже лежало китайське віяло, глибоко зітхнула й промовила:

— Рада, що це ви.

— Дуже мило з вашого боку.

— А міг би бути хто завгодно. Наприклад, якась дурнувата пані з проханням виступити на відкритті благодійного ярмарку, або якийсь пан стосовно Мілліного страхування, що його вона категорично не хоче, або сантехнік (але це було б надто добре, еге ж?). Або міг би приплентатися хтось, кому кортить узяти в мене інтерв'ю, — і всі ці надокучливі запитання, весь час ті самі. Що наштовхнуло вас на думку стати письменницею? Скільки книжок ви написали? Скільки ви заробляєте? І так далі і тому подібне. Я ніколи не знаю, що й скільки, і через це скидаюся на якусь недоумкувату. Але все це не має значення, бо я, здається, зараз здурію через того какаду.

— Щось не збігається? — перепитав я співчутливо. — Може, мені краще піти?

— Ні, не йдіть. Так чи так, а ви мене розважили.

Я прийняв цей сумнівний комплімент.

— Хочете закурити? — запитала місіс Олівер із гостинністю, але нерішуче. — Десь тут були цигарки. Погляньте на кришці друкарської машинки.

— У мене є свої, дякую. Ось, пригощайтесь. О, ви ж не курите.

— І не п'ю, — відказала моя співрозмовниця. — Краще б пила. Як оці американські детективи, з пляшками віскі в шухлядах столу. Це, здається, розв'язує всі їхні проблеми. Знаєте, Марку, я насправду не уявляю, як у реальному житті комусь узагалі вдається скоїти вбивство й вийти сухим із води. Як на мене, то щойно ви когось убили, все одразу стає таким жахливо очевидним.

— Дурниці. Ви ж таке вже багато разів робили.

— Принаймні п'ятдесят п'ять, — відповіла місіс Олівер. — Суто вбивство — то дуже легко й просто. От приховати його, то справді важко. Тобто я хочу сказати, чому підозра має впасти на когось іще, окрім тебе. Все ж просто в око впадає.

— Проте не одразу, — мовив я.

— Але чого це мені коштує! — похмуро відповіла ця поважна особа. — От, скажімо, це ж геть *неприродно* для п'яти-шести людей зібратися в одному місці, коли вбивають Б., і так, щоб усі вони мали мотив для його вбивства, — хіба що цей Б. така вже вкрай неприємна особа, і в цьому випадку всім буде байдуже, вбитий він чи ні, тоді вже точно неважливо, хто його так.

— Бачу, в чому ваша проблема, — сказав я. — Але якщо вам вдалося це повернути п'ятдесят п'ять разів, то ви й тут упораєтесь.

— Саме це я собі й кажу, — промовила письменниця. — Знову й знову кажу, але щоразу не можу в це повірити. Ото ж бо й картаюся.

Вона знову запустила пальці у волосся і з силою смикнула.

— Не треба! — вигукнув я. — Ви ж із корінням повириваєте.

— Дурнички, — відповіла місіс Олівер, — волосся міцне. От коли мені було чотирнадцять, я хворіла на кір, лежала з дуже високою температурою. Тоді воно пасмами лізло — все чоло полисіло. Сором такий. І цілих півроку все відростало знову. Для дівчинки — просто жах. Я вчора про це згадувала, коли провідувала в лікарні Мері Делафонтейн. Волосся в неї випадає так само, як у мене колись. Вона каже, як їй покращає, носитиме на чолі накладку. Коли тобі за шістдесят, то воно не дуже вже й відросте, я гадаю.

— Я тут якось бачив, як одна дівчина видерла іншій волосся геть із корінням, — сказав я. Певен, що в моєму голосі пролунала ледь помітна нотка гордості через те, що бачив це на власні очі.

— Ви останнім часом до якихось таких дивних місць ходите? — запитала моя співрозмовниця.

— Це було в кафе-барі в Челсі.

— О, Челсі! — вигукнула місіс Олівер. — Як на мене, там може трапитися геть усе. Бітники, спутніки, сквайри та вся ця генерація розбитих[4]. Я про них намагаюся не писати: боюся в термінах заплутатися. Надійніше, гадаю, триматися того, що ти добре знаєш.

— Наприклад?

— Публіка в круїзах, у готелях, події в лікарнях, у парафіяльних радах, аукціони, музичні фестивалі, дівчата в крамницях, і комітети, й щоденні прибиральниці, а ще молоді хлопці або дівчата, які ходять у походи по всьому світові, цікавляться наукою, й ще продавчині...

Вона зробила паузу, щоб перевести дух.

— Треба бути дуже різнобічною особистістю, щоб у цьому всьому розбиратися, — сказав я.

— Але ви таки маєте запросити мене колись до кафе-бару в Челсі просто для розширення світогляду, — замріяно промурмотіла місіс Олівер.

— Коли ви лишень забажаєте. Сьогодні ввечері?

— Не сьогодні. Я надто зайнята писанням, себто зайнята, бо переймаюся з того, що не можу писати. Це, справді, саме те, що найбільше втомлює в письменницькій праці. Хоча, якщо чесно, втомлює все, окрім тієї миті, коли до тебе приходить чудова ідея (або тобі так здається), і вона не може зачекати. Скажіть мені, Марку, чи можливо вбити когось на відстані?

— Що ви маєте на увазі «на відстані»? Натиснути кнопку й запустити радіоактивні промені смерті?

— Ні, ні, не треба наукової фантастики. Гадаю, — вона засумнівалася, — насправді я мала на увазі чорну магію.

— Воскові фігурки та шпильки?

— О, воскові фігурки вже з моди вийшли, — пирхнула письменниця. — Але дивні речі таки трапляються — в Африці або у Вест-Індії. Люди весь час про таке розповідають. Як оце тубільців

беруть корчі, та й вони помирають. Вуду, або ю-ю... Ви ж знаєте, про що я.

Я відповів, що більшість із цих випадків тепер пояснюють силою навіювання. Жертві переказують, що місцевий знахар наслав на неї смертельне прокляття, а її підсвідомість робить решту.

Місіс Олівер знову пирхнула.

— Якщо хтось натякне мені, що я приречена лягти й умерти, я радо обману їхні очікування.

Я засміявся.

— У ваших венах уже багато століть тече стара добра скептична кров західної людини. Жодної схильності до того, щоб стати жертвою навіювання.

— Тоді як, на ваш погляд, таке може трапитися?

— Я не досить обізнаний з цим предметом, щоб судити. А чого воно взагалі спало вам на думку? Ваш новий шедевр зватиметься «Вбивство через навіювання»?

— Направду, ні. Стара добра мишача отрута, або миш'як, — цього для мене цілком достатньо. Або відповідний важкий тупий предмет. Тільки якщо можна, то *не* вогнепальна зброя. Вона така підступна. Але ж ви сюди приїхали не книжки зі мною обговорювати.

— Чесно кажучи, ні. Річ у тім, що моя кузина Рода Деспард проводить церковний фестиваль і...

— Ніколи знову! — вигукнула місіс Олівер. — Ви ж знаєте, що трапилося минулого разу? Я організувала гру «полювання на вбивцю»[5], і ми одразу отримали *справжній труп*. Я після цього так і не отямилася!

— Це не «полювання на вбивцю». Все, про що вас просять — сидіти в наметі й підписувати свої книжки. По п'ять шилінгів за штуку.

— Ннннуууу, — протягнула письменниця із сумнівом. — Це має бути нормально. Мені не доведеться відкривати фестиваль? Або виступати з дурнуватими промовами? Або капелюшка надівати?

— Запевняю: ніщо з цього від вас не вимагатимуть.

— І триватиме все це лише годинку-дві, — вмовляв я далі. — Зрештою, потім буде крикетний матч — ні, гадаю, не та пора року. Дітки з танцями, можливо. Або конкурс карнавальних костюмів.

Місіс Олівер заволатала диким голосом.

— Ось воно! — кричала вона. — *Крикетний м'яч!* Звісно ж! Він бачить із вікна ... здіймається у повітря ... це його відволікає — тому він і не згадує про какаду! Як же добре, що ви прийшли, Марку. Ви просто чудовий.

— Я не дуже розумію...

— Як ні, то й ні. Головне, я розумію, — відповіла письменниця. — Все це дуже складно, нема коли пояснювати. Приємно було з вами побачитися, а зараз я дуже хочу, щоб ви пішли геть. Просто зараз.

— Звісно. А щодо фестивалю...

— Я подумаю. Наразі не заважайте мені. Боже, куди ж я окуляри запроторила? Справді, речі просто зникають...

Розділ другий

Місіс Джераті відчинила двері пасторського будинку. На її обличчі, як завжди, читалося: «От я тебе й упіймала!» — Вона не на дзвінок відповідала, а здійснювала переможний маневр, влучно атакуючи невідомого зайду.

— Ну то що? І що ж тобі потрібно? — войовничо запитала вона.

На ганку стояв хлопець, дрібненький такий хлопчина — з першого погляду ні помітиш, ні запам'ятаєш: схожих хлопців повно навкруги вештається. Він шморгнув закладеним носом.

— Це тут священик живе?

— То тобі отець Ґорман потрібний?

— Тамо він треба, — махнув рукою хлопчина.

— Де це «тамо», і кому саме він треба, й для чого?

— Бентал-стрит. Двадцять три. Тітка, кажуть, якась вмира. Місіс Коппінз мене послала. Це ж тут папська церква, еге ж? Тітка каже, вікарій не підійде.

Місіс Джераті запевнила хлопця, що він звернувся за правильною адресою, звеліла йому стояти, де стоїть, і повернулася до резиденції святого отця. Десь за три хвилини на порозі з'явився високий, немолодий уже священик, який тримав у руках невеличку шкіряну валізку.

— Я отець Ґорман, — мовив він. — Бентал-стрит? Це біля сортувальної станції?

— Прямісінько. Тут близенько, чесно.

Вони рушили разом, священик крокував упевнено та спокійно.

— Місіс Коппінз, кажеш? Так звати ту жінку?

— Вона хазяйка дому. Кімнати здає, все таке. Це одній з її пожилиць вас треба. Девіс звати, здається.

— Девіс. Дай-но подумаю. Ні, не пригадую...

— Вона одна з ваших, точно кажу. Папістка тобто. Каже, вікарій не підійде.

Священик кивнув. Невдовзі вони вже дісталися Бентал-стрит. Хлопець тицьнув пальцем у високий, вузький, укритий кіптявою

будинок — один з цілого ряду таких самих високих, вузьких, закопчених будинків.

— Ось воно.

— Ти не зайдеш?

— Я не звідси. Місіс К. дала мені шилінг, щоб я вас гукнув.

— Зрозуміло. Як тебе звати?

— Майк Поттер.

— Дякую, Майку.

— Прошу, — відказав Майк і пішов, насвистуючи. Те, що поблизу вмирала людина, враження на нього не справило.

Двері двадцять третього будинку відчинилися, на порозі з'явилася місіс Коппінз, повна жінка з червоним обличчям, яка махала відвідувачеві, енергійно запрошуючи в дім.

— Заходьте, заходьте. Зле їй, от що я скажу. Мала б не тут бути, а в лікарні. Я телефонувала, але, Бог його зна, коли вони нині приїдуть. Сестри моєї чоловік ногу зламав, то шість годин чекав, поки приїхали. Ганьба, та й годі, от що я скажу. Теж мені, медична допомога! Гроші їм плати, а як треба, то не дочекаєшся!

Вона вела священика вузькими сходами нагору й торохтіла без упину.

— Що з нею?

— Грип, от що. Думали, вже одужує. Але зарано вийшла з дому, от що я скажу. А вчора приходять така вся, немов помирає. Поклала її в ліжку. Та не їла нічого. Лікаря не схотіла. Сьогодні рано дивлюся, а вона вся горить, вся в лихоманці. На легені дало.

— Пневмонія?

Місіс Коппінз, яка на той час уже добряче захекалася, запихкала, мов паротяг, що мало означати цілковиту згоду. Вона рвучко відчинила двері, відійшла вбік, пропускаючи отця Ґормана, і проговорила над його плечем із фальшивою бадьорістю:

— Ось до вас преподобний прийшов. Тепер з вами все добре буде. І пішла собі.

Отець Ґорман рушив уперед. Кімната, уставлена старомодними вікторіанськими меблями, була охайною і чистою. Немічна жінка, яка лежала на ліжку біля вікна, повернула до нього голову. Священик одразу побачив, що вона дуже хвора.

— Ви прийшли... Часу замало, — промовила жінка, задихаючись.
— Лиходійство... Таке лиходійство... Я мушу... Я мушу... Я не можу
ось так померти... Сповідуюся... сповідаюся... моя провина... моя
страшенно велика провина... — її напівзаплющені очі блукали
кімнатою...

З вуст линув безладний монотонний потік слів.

Отець Горман підійшов до ліжка. Він почав казати те, що казав так
часто — занадто часто. Слова, наділені владою, слова, здатні
переконувати, слова його покликання і його віри. Мир увійшов у
кімнату... Страждання зникло зі змучених очей...

Священик скінчив таїнство. Жінка, що готувалася померти,
заговорила знову.

— Зупинити... Це потрібно зупинити... Ви маєте...

Отець Горман промовив упевнено й переконливо:

— Я зроблю все необхідне. Ви можете мені довіряти...

Трохи згодом одночасно прибули й лікар, і швидка допомога. Місіс
Коппінз зустріла їх із похмурим тріумфом:

— Надто пізно, як завжди! — заявила ця пані. — Вона померла...

Коли отець Горман повертався додому, вже сутеніло. Увечері
спустився туман, який швидко густішав. Священик на хвилинку
зупинився, насупився. Якась химерна, надзвичайна історія... Що в ній
народилося у маренні, в жарі лихоманки? *Дещо* було правдою, звісно,
але що саме? Так чи так, важливо було занотувати кілька прізвищ,
поки пам'ять свіжа. Потрібно буде після повернення зібрати спілку
святого Франциска. Він зненацька завернув до маленької кав'ярні,
замовив філіжанку кави й підсів за столик. Намацав кишеню сутани.
А, місіс Джераті, він же просив її заштопати. Як завжди, не зробила! І
записник, і грубенький олівець, і кілька монет, що були в кишені, —
все випало за підкладку. Він намацав монету-другу й олівця, але до
записника не міг дотягнутися. Подали каву, і священик попросив
принести йому аркуш паперу.

— Такий згодиться?

Це був розірваний паперовий пакет. Отець Горман кивнув і взяв
його. Він почав писати. *Прізвища* — важливо не забути прізвища. Він
їх постійно забував...

Двері кав'ярні відчинилися, зайшли три молодики, вбрані в едвардіанські костюми, й сіли гомінкою компанією.

Священик закінчив свої записи. Він склав шматок паперу й ледь не поклав його до кишені, коли згадав про дірку. Довелося зробити те, що йому досить часто допомагало раніше, — засунути складений аркуш до черевика.

Якийсь чоловік тихенько зайшов у кав'ярню і всівся у віддаленому кутку зали. Отець Ґорман кілька разів, для годиться, сьорбнув слабенької кави, попросив рахунок, розплатився. Чоловік, який щойно прийшов, здається, передумав. Він глянув на годинник, ніби переплутав час, підвівся й рушив на вулицю.

Швидко наповзав туман. Отець Ґорман поспішав своєю дорогою. Він добре знав цю місцину. Священик вирішив зрізати шлях через маленьку вулицю, ближчу до залізниці. Кроки за спиною він, мабуть, чув, але не надав їм жодного значення. Та й чого б це раптом?

Удар кийком захопив його зненацька. Він похилився вперед і впав...

Доктор Корріган, насвистуючи «Отче О'Флінн», зайшов у кабінет дільничного кримінального інспектора й невимушено повідомив його господареві, інспектору Лежену:

— Зробив я вам вашого падре.

— Які результати?

— Залишимо технічні терміни коронеру. Ну, його справді вдарили важким кийком. Убив, мабуть, уже перший удар, але, хай хто це зробив, він ударив ще кілька разів для певності. Брудна справа.

— Так, — погодився інспектор.

Це був кремезний чолов'яга з темним волоссям та сірими очима. На позір дуже спокійний, але рухи, іноді на диво виразні, видавали його походження від французьких гугенотів.

Лежен замислено промовив:

— Ще брудніша, ніж пограбування?

— А хіба пограбування було? — запитав лікар.

— Припускаємо. Кишені його повивертали, підкладку ряси розірвано.

— Вони не могли розраховувати на багату поживу, — відповів Корріган. — Більшість із цих папістських священиків бідні, мов

церковні миші.

— Вони розтрощили йому голову — для певності, — міркував Лежен. — Хотілося б знати, чому.

— Дві можливі відповіді, — мовив лікар. — По-перше, це міг бути якийсь злостивий молодий паскудник, що чинить насильство, бо так йому подобається, — таких зараз повно, навіть більше, на жаль.

— А по-друге?

Корріган знизав плечима.

— Хтось полював за вашим отцем Ґорманом. Схоже на це?

Лежен похитав головою.

— Зовсім не схоже. В нашому районі його добре знали й любили. Ворогів не було, принаймні таких, щоб ми про них чули. А на грабунок не скидається. Хіба що...

— Хіба що — що? — запитав лікар. — Поліція має зачіпку! Вгадав?

— У нього дійсно була дещиця, якої не забрали. Одна річ, захована, чесно кажучи, в черевикові.

Корріган аж присвиснув.

— Ну просто шпигунський детектив!

Інспектор посміхнувся.

— Усе набагато простіше. У нього була дірява кишеня. Сержант Пайн говорив з його економкою. Вона, здається, трохи нечепура. Мала дбати про одяг святого отця, а полагодити вчасно не встигала. Жінка припустила, що отець Ґорман часом ховав якісь папери чи листи до черевика, щоб не випали за підкладку ряс.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ